

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

УДК 378:004.8:174.7

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19229426>

Вплив штучного інтелекту на академічну доброчесність здобувачів українських університетів

Романенко Оксана Василівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри міжнародних відносин,

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти

Державного університету економіки і технологій,

м. Кривий Ріг, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-5129-9135>

Прийнято: 09.03.2026 | Опубліковано: 26.03.2026

Анотація: *Активне впровадження технологій штучного інтелекту (далі – ШІ) у сферу вищої освіти трансформує освітні практики, форми оцінювання та академічну поведінку здобувачів. Застосування генеративних моделей створює нові можливості для навчання, водночас актуалізуючи ризики порушення принципів академічної доброчесності. Для українських університетів, які функціонують в умовах цифрової трансформації та воєнних викликів, проблема дотримання етичних стандартів стає особливо важливою. Метою дослідження є визначення характеру та масштабів впливу інструментів ШІ на академічну поведінку здобувачів вищої освіти в Україні, а також обґрунтування напрямів удосконалення інституційної політики забезпечення доброчесності. Методологічну основу становлять: аналіз наукових публікацій і нормативно-правової бази у сфері освіти, порівняння університетських підходів до регулювання цифрових*

інструментів, а також узагальнення результатів опитування здобувачів щодо застосування генеративного ШІ в освітньому процесі. У роботі застосовано елементи системного та інституційного підходів. У **результаті** дослідження з'ясовано, що впровадження генеративних сервісів має амбівалентний вплив на академічну доброчесність. З одного боку, інструменти ШІ підвищують доступність навчальних матеріалів, оптимізують самотійну роботу та сприяють розвитку аналітичних навичок. З іншого – відсутність чітких регламентів і сформованої культури відповідального застосування посилює ризики академічного плагіату, несанкціонованого делегування завдань алгоритмам та зниження автономності навчання. Виявлено недостатню уніфікацію внутрішніх положень університетів щодо допустимих форматів застосування таких технологій, а також обмежений рівень обізнаності здобувачів щодо етичних стандартів їхнього застосування. У **висновках** доведено необхідність комплексного підходу до врегулювання використання ШІ у вищій освіті, що передбачає уточнення нормативних політик, оновлення процедур оцінювання та формування цифрової етики. Рекомендовано розроблення інституційних кодексів відповідального застосування алгоритмічних інструментів, інтеграцію модулів з академічної культури в навчальні програми та впровадження прозорих механізмів контролю. Реалізація цих заходів сприятиме зміцненню довіри до результатів навчання та підвищенню якості освітнього процесу.

Ключові слова: цифрова етика, генеративні технології, університетська політика, освітнє оцінювання, інституційне регулювання, академічна поведінка здобувачів освіти.

Influence of artificial intelligence on academic integrity of students of Ukrainian universities

Oksana Romanenko,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of
International Relations, Institute of Economics and Business Education,
State University of Economics and Technology,
Kryvyi Rih, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-5129-9135>

Abstract: *The active integration of artificial intelligence (hereinafter AI) technologies into higher education is transforming educational practices, assessment methods, and students' academic behavior. The use of generative models creates new opportunities for learning, while simultaneously raising concerns about potential violations of academic integrity. For Ukrainian universities operating amid digital transformation and military challenges, the issue of adhering to ethical standards becomes particularly critical. The **aim** of this study is to determine the nature and extent of the impact of AI tools on the academic behavior of higher education students in Ukraine, as well as to identify areas for improving institutional policies on integrity. The **methodological** framework consists of: an analysis of scientific publications and the regulatory framework in the field of education, a comparison of university approaches to regulating digital tools, and a synthesis of survey results from students regarding the use of generative AI in the educational process. The study employs elements of systemic and institutional approaches. The **research findings** reveal that the implementation of generative services has an ambivalent impact on academic integrity. On the one hand, AI tools increase the accessibility of educational materials, optimize independent work, and foster the development of analytical skills. On the other hand, the lack of clear regulations and an established culture of responsible use increases the risks of academic plagiarism,*

*unauthorized delegation of tasks to algorithms, and a reduction in the autonomy of learning. The study identified insufficient standardization of universities' internal regulations regarding acceptable formats for the use of such technologies, as well as limited awareness among students regarding the ethical standards for their use. The **conclusions** demonstrate the need for a comprehensive approach to regulating the use of AI in higher education, which involves clarifying regulatory policies, updating assessment procedures, and fostering digital ethics. It is recommended to develop institutional codes for the responsible use of algorithmic tools, integrate modules on academic culture into curricula, and implement transparent control mechanisms. The implementation of these measures will help strengthen trust in learning outcomes and improve the quality of the educational process*

Keywords: *digital ethics, generative technologies, university policy, educational assessment, institutional regulation, student academic behavior.*

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток технологій ШІ та їхня активна інтеграція у сферу вищої освіти зумовлюють трансформацію освітнього процесу, підходів до підготовки академічних текстів і процедур оцінювання результатів навчання. Генеративні системи здатні автоматизувати створення текстів, розв'язання аналітичних завдань, підготовку програмного коду та обробку великих масивів інформації, що істотно впливає на характер самостійної роботи здобувачів. У цьому контексті виникає об'єктивна потреба в переосмисленні традиційних підходів до забезпечення академічної доброчесності як одного з основних принципів функціонування університетської освіти.

Актуальність проблеми зумовлена суперечністю між розширенням технологічних можливостей освітнього середовища та збереженням стандартів академічної культури. З одного боку, інструменти ШІ є засобом підвищення якості навчання, персоналізації освітніх траєкторій та розвитку

цифрових компетентностей. З іншого боку, неконтрольоване або неетичне застосування таких технологій створює ризики порушення принципів самостійності, авторства та відповідальності за результати освітньої діяльності. Унаслідок цього виникають нові форми академічних порушень, які не повністю охоплені чинними нормативними механізмами.

Особливої актуальності ця проблема набуває для українських університетів, що функціонують у складних умовах цифрової трансформації та соціально-економічних викликів воєнного часу. Відсутність уніфікованих підходів до регулювання генеративних сервісів, нерівномірний рівень цифрової грамотності учасників освітнього процесу та недостатня деталізація інституційних політик зумовлюють необхідність комплексного аналізу впливу ІІІ на академічну культуру та поведінку здобувачів.

Отже, наукова проблема полягає в з'ясуванні характеру трансформації академічної доброчесності під впливом технологій ІІІ та обґрунтуванні дієвих механізмів інституційного реагування. Розв'язання цього завдання є необхідною передумовою для забезпечення якості вищої освіти, зміцнення довіри до результатів навчання та розбудови сучасної університетської етики в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему впливу ІІІ на освітній процес, формування цифрової етики та забезпечення академічної доброчесності активно розробляють науковці в сучасних вітчизняних і міжнародних дослідженнях. На взаємозв'язку цифрової етики й академічної доброчесності акцентують А. Цапко, С. Білецька та А. Ковтун [1], визначаючи їх як основу відповідальної поведінки учасників освітнього процесу в умовах розвитку інтернет-технологій. Вплив ІІІ на трансформацію традиційних моделей навчання та персоналізацію освітніх траєкторій досліджують К. Певень, Н. Хміль та Н. Макогончук [2], підкреслюючи зростання ролі персоналізованих освітніх рішень.

Освіту як основний інструмент формування цифрової етики та підтримки академічної культури розглядають І. Закрижевська та Л. Овод [3]. Питання розвитку навичок майбутнього й адаптації професійної підготовки до вимог цифровізації висвітлено в працях С. Замрозович-Шадріної, О. Юденкової та С. Антошук [4]. Перспективи застосування ШІ в освіті аналізує Л. Куцак [5], окреслюючи основні виклики, пов'язані з його інтеграцією в освітній процес.

Комплексний аналіз проблем, загроз і перспектив упровадження ШІ у сферу освіти здійснюють Р. Гуревич, Л. Коношевський, О. Коношевський, А. Воевода та С. Люльчак [6], які підкреслюють необхідність нормативного врегулювання цифрових практик. Тенденції застосування ШІ в Україні та за кордоном досліджує О. Гриценчук [7], визначаючи стратегічні напрями розвитку освітньої політики. На можливостях і ризиках застосування інтелектуальних систем в освітньому середовищі акцентують І. Адамович та О. Кулініч [8].

Сучасний стан і тенденції застосування ШІ у вищій освіті аналізують А. Андрощук та О. Малюга [9], наголошуючи на зміні ролей викладача й здобувача. Міждисциплінарний вимір цифровізації освіти та впровадження інноваційних технологій досліджує О. Кравченко (O. Kravchenko) [10], розглядаючи вплив цифрових рішень на підвищення конкурентоспроможності освітніх і професійних практик. Виклики функціонування вищої освіти в умовах пандемії та воєнних подій досліджують Н. Козак (N. Kozak), Г. Зайченко (G. Zaychenko), Н. Горчакова (N. Gorchakova), А. Дорошенко (A. Doroshenko) та Д. Козак (D. Kozak) [11].

Інноваційні підходи до професійної підготовки та інтеграції цифрових інструментів в освітній процес аналізують Г. Марчишак (H. Marchyshak) [12] і Л. Чижикова (L. Chyzykova) [13], підкреслюючи важливість поєднання традиційних і сучасних методик. Питання розвитку людського капіталу

розглядає А. Ільїна [14]. Це безпосередньо пов'язано з якістю вищої освіти та рівнем академічної культури. Відповідальні межі застосування ШІ в освітньому процесі та наукових дослідженнях здобувачів визначає О. Панухник [15], акцентуючи на необхідності дотримання етичних стандартів.

Проаналізовані джерела підтверджують, що впровадження ШІ у вищу освіту супроводжується одночасним розширенням освітніх можливостей і зростанням ризиків порушення академічної доброчесності. Питання інституційного регулювання та формування культури відповідального застосування генеративних технологій в освітньому процесі потребують подальшого системного дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний масив наукових праць, присвячених цифровізації освіти, розвитку ШІ та питанням академічної доброчесності, низка аспектів цієї комплексної проблеми залишається недостатньо висвітленою. Більшість досліджень зосереджена на загальних перевагах і ризиках упровадження інтелектуальних систем або нормативно-етичних засадах академічної культури, тоді як емпіричний аналіз трансформації академічної поведінки здобувачів під впливом генеративних технологій представлено фрагментарно.

Недостатньо вивченим залишається питання розмежування між використанням ШІ як інструменту підтримки навчання та його експлуатацією як засобу фактичного делегування виконання академічних завдань. Відсутня чітка типологізація моделей генеративних систем у середовищі здобувачів освіти з урахуванням рівня самостійності, академічної відповідальності та прозорості. Потребує уточнення й понятійно-категоріальний апарат, зокрема розмежування понять «допустиме використання», «неетичне використання» та «академічне порушення» в умовах алгоритмічної підтримки освітньої діяльності.

Окремою проблемою в українських університетах є відсутність уніфікованих інституційних підходів щодо регламентації застосування інструментів ШІ. Наявні внутрішні положення часто не враховують специфіки генеративних моделей, що створює прогалини в процедурах оцінювання, перевірки оригінальності робіт та визначення меж академічної відповідальності. Недостатньо вивченим є також рівень обізнаності здобувачів щодо етичних стандартів застосування таких технологій та їхня готовність до дотримання принципів доброчесності в цифровому середовищі.

Таким чином, існує потреба в комплексному аналізі впливу ШІ на академічну доброчесність у поєднанні нормативного, інституційного та поведінкового підходів. Наукова новизна та практичне значення дослідження полягають у систематизації моделей використання генеративного ШІ у вищій освіті, ідентифікації чинників ризику порушення академічної доброчесності, а також у розробленні рекомендацій щодо адаптації університетських стратегій та інструментів контролю.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є наукове обґрунтування впливу технологій ШІ на академічну доброчесність здобувачів українських університетів, а також визначення напрямів удосконалення застосування генеративних систем в освітньому процесі.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачено розв'язання таких завдань:

- 1) систематизувати основні форми та моделі застосування генеративного ШІ здобувачами в освітньому процесі;
- 2) обґрунтувати вплив застосування ШІ на самостійність виконання завдань, дотримання принципів авторства та академічної відповідальності;
- 3) виокремити основні ризики та потенційні порушення академічної доброчесності, зумовлені неконтрольованим застосуванням систем ШІ;

4) розробити науково обґрунтовані рекомендації щодо етичного впровадження генеративних технологій та оптимізації самостійної роботи здобувачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток технологій ШІ формує нові можливості та водночас створює виклики для освітнього процесу в закладах вищої освіти України. Генеративні системи та інші інтелектуальні інструменти здатні підвищувати ефективність навчання, сприяти розвитку аналітичних і критичних навичок, а також оптимізувати роботу зі значними обсягами інформації. Активне застосування таких технологій також ставить під сумнів традиційні принципи академічної доброчесності, передусім самостійність виконання завдань, авторство та відповідальність здобувачів за результати навчальної діяльності [1, с. 886]. Відсутність чітких регламентів застосування ШІ може стимулювати залежність від цифрових платформ, знижувати рівень самостійності виконання завдань та підвищувати ризики порушення принципів авторства.

У цьому контексті важливою є законодавча ініціатива, яка врегульовує питання академічної доброчесності. Зокрема, 29 січня 2026 року Президент України Володимир Зеленський підписав Закон № 4742-IX «Про академічну доброчесність», який встановлює правові межі для запобігання порушенням академічної доброчесності, зокрема пов'язаних із застосуванням технологій ШІ. Закон створює правову основу для розроблення внутрішніх регламентів університетів, упровадження контролю за академічними роботами та застосування сучасних інструментів детектування ШІ-плагіату, таких як Turnitin AI Detector або GPTZero [16].

Залучення алгоритмічних сервісів в освітній процес надає широкі можливості для персоналізації освіти та оптимізації виконання академічних завдань. Інтелектуальні інструменти дають змогу автоматизувати створення

текстів, обробку інформації та обчислення, що сприяє розвитку аналітичних і критичних навичок [2, с. 309].

Генеративні технології в освітньому процесі сприяють активному розвитку компетенцій та пізнавальної діяльності здобувачів. Алгоритмічні системи можуть допомагати в самостійному опрацюванні навчального матеріалу, пошуку додаткової інформації та формуванні структурованих тез. Водночас вони інтегруються у виконання конкретних завдань, таких як написання есе, рефератів або аналітичних звітів, де результати роботи цифрових інструментів доповнюють або організовують навчальний продукт. Також цифрові сервіси є ефективним засобом підтримки навчання, пропонуючи ідеї, допомагаючи перевіряти логіку викладу та демонструючи альтернативні шляхи розв'язання завдань. Застосування таких систем створює ризики для академічної доброчесності, зокрема зниження рівня самостійності, делегування завдань алгоритмам та невизначеність щодо авторства [3, с. 235].

Поширення інтелектуальних цифрових сервісів у системі вищої освіти змінює підходи здобувачів освіти до виконання навчальних завдань та роботи з інформацією. Сучасні алгоритмічні інструменти дають можливість швидше опрацьовувати навчальні матеріали, структурувати зміст тем, формувати узагальнення та знаходити додаткові джерела для підготовки до занять. Окремим напрямом є їхнє застосування під час підготовки письмових робіт, створення презентацій, аналізу інформаційних масивів і пошуку ідей для навчальних або дослідницьких проєктів. Цифрові сервіси поступово виконують роль допоміжного інтелектуального ресурсу в освітній діяльності, який може підтримувати опрацювання матеріалу та організацію академічної роботи [4, с. 220]. Водночас поширення таких практик потребує усвідомлення їхнього впливу на рівень самостійності здобувачів освіти, формування аналітичних навичок та дотримання принципів академічної доброчесності.

Основні напрями застосування генеративних технологій здобувачами в освітньому процесі узагальнено в табл. 1.

Таблиця 1

Основні напрями інтеграції генеративних технологій у діяльність здобувачів освіти

Напря́м	Практична значущість	Інструменти	Освітній вплив та ризики
Підготовка презентацій	Формування слайдів на основі навчального матеріалу	Canva AI, Beautiful.ai	Підвищує ефективність виконання презентаційних завдань, проте може знижувати рівень навичок структурування власного матеріалу
Переклад і адаптація текстів	Автоматизований переклад і адаптація навчальних джерел	DeepL, Google Translate	Забезпечує доступ до міжнародних ресурсів, але існує ризик неточного відтворення змісту
Генерація коду й технічних рішень	Створення програмних блоків або макетів для лабораторних робіт	GitHub Copilot, Replit AI	Прискорює виконання технічних завдань, водночас може сприяти деградації власних алгоритмічних компетенцій
Візуалізація матеріалів	Побудова схем, діаграм або ілюстрацій	Lucidchart AI, Diagram AI	Підвищує наочність матеріалу, проте можливе перенесення чужих рішень без критичного опрацювання
Формування запитань та тестів	Автоматизоване генерування завдань для самоперевірки	Quizlet AI, Kahoot AI	Сприяє самоконтролю, але можливе обмеження глибокого осмислення навчального матеріалу
Обробка даних	Аналітична обробка статистики та результатів опитувань	Excel AI, Tableau AI	Оптимізує аналітичну діяльність, але існує ризик недостатнього розуміння методології
Підготовка конспектів	Стискання лекційного матеріалу в короткі записи	Notion AI, Mem AI	Економить час на підготовку, проте може призводити до поверхневого засвоєння знань

Напря́м	Практична значу́щість	Інструменти	Освітній вплив та ризики
Генерація ідей	Створення креативних ідей для проєктів, есе або наукових робіт	ChatGPT, Jasper AI	Сприяє розвитку творчих компетенцій, але може зменшувати формулювання власних ідей
Виявлення ПП-плагіату	Контроль оригінальності текстів	Turnitin AI Detector, GPTZero, Originality.ai	Дає змогу виявляти тексти, створені генеративними моделями, і знижувати ризики академічних порушень

Джерело: власна розробка автора

Узагальнення даних у таблиці свідчить, що генеративні технології активно інтегруються в різні види навчальної діяльності здобувачів, поступово стаючи ефективним інструментом підтримки освітнього процесу. Їхнє застосування може сприяти підвищенню ефективності роботи з інформацією, полегшувати структурування матеріалу та стимулювати пошук нових ідей для виконання навчальних завдань. Водночас поширення таких практик актуалізує питання дотримання базових принципів академічної культури, зокрема самостійності виконання робіт, коректного визначення авторства та відповідальності за отримані результати навчальної діяльності. У цьому контексті важливим є обґрунтування впливу інтелектуальних цифрових інструментів на академічну поведінку здобувачів освіти та оцінка змін у підходах до виконання навчальних завдань.

Активне застосування інтелектуальних алгоритмічних сервісів у навчальній діяльності впливає на характер виконання індивідуальних завдань і трансформує підходи здобувачів до підготовки навчальних робіт. Доступ до автоматизованого генерування текстів, узагальнень та аналітичних матеріалів скорочує час підготовки завдань і спрощує процес опрацювання інформації [5, с. 32]. Водночас такі можливості знижують рівень особистого залучення до

формування змісту роботи, що поступово позначається на розвитку навичок самостійного аналізу, аргументації та критичного мислення.

Особливого значення набуває питання визначення авторства результатів навчальної діяльності. У ситуаціях, коли цифрові інструменти застосовуються для створення окремих фрагментів тексту, добору аргументів або структурування змісту роботи, виникають труднощі зі встановленням межі між допоміжним інструментом і безпосереднім творцем інтелектуального продукту [1]. Таке явище ускладнює оцінювання реального рівня підготовки здобувача та може впливати на прозорість освітнього процесу.

Змін зазнає й розуміння академічної відповідальності здобувачів освіти. Застосування автоматизованих систем формує нові формати взаємодії з навчальними матеріалами, проте відсутність чітко визначених правил їхнього застосування може сприяти частковому перенесенню інтелектуальної роботи на алгоритмічні інструменти. Така практика знижує рівень особистої участі у виконанні завдань і водночас ускладнює дотримання принципів академічної доброчесності, що потребує формування зрозумілих стандартів відповідального застосування цифрових технологій у вищій освіті.

У контексті цифрової трансформації освіти здобувачі мають доступ до широкого спектра цифрових інструментів, що ґрунтуються на алгоритмах машинного навчання та технологіях обробки природної мови [6, с. 181]. Ці сервіси використовуються для підготовки навчальних текстів, створення структурованих планів робіт, пояснення складних теоретичних питань, а також для пошуку й систематизації інформації. До найпоширеніших інструментів належать генеративні текстові платформи, зокрема ChatGPT, Google Gemini та Claude, які здатні створювати тексти різного рівня складності, пропонувати варіанти аргументації або допомагати у формуванні логічної структури академічних робіт.

Окрему групу становлять інтелектуальні системи підтримки дослідницької діяльності, серед яких Semantic Scholar, Elicit або Research Rabbit. Ці сервіси дають змогу оптимізувати пошук джерельної бази, узагальнити результати досліджень і визначати основні напрями наукової дискусії. Також у навчальній практиці активно застосовуються інструменти автоматизованого редагування та перевірки текстів, зокрема Grammarly або QuillBot, які дають змогу покращувати мовне оформлення академічних робіт, перефразовувати окремі фрагменти та оптимізувати стилістичну структуру тексту [7, с. 156].

Поширення таких цифрових сервісів створює умови для реалізації концепції індивідуального навчання та доступу до інформаційних ресурсів. Водночас активне застосування таких інструментів у підготовці академічних робіт потребує чіткого усвідомлення меж їхнього застосування, оскільки надмірна залежність від автоматизованих систем може знижувати рівень самостійності здобувачів та ускладнювати дотримання принципів академічної доброчесності.

Інтеграція алгоритмічних інструментів в освітній простір зумовлює не лише розширення дидактичних можливостей, а й появу нових етичних викликів. Використання генеративних систем для створення текстів, аналізу великих масивів даних та виконання завдань трансформує характер взаємодії здобувача й навчального контенту. За відсутності чітких критеріїв щодо допустимих меж застосування таких технологій виникає ймовірність формування практик, що нівелюють принципи академічної автономії, відповідального авторства та прозорості освітньої діяльності [8]. Окремі форми алгоритмічних сервісів сприяють прихованому запозиченню змісту, частковому або повному перенесенню інтелектуальної роботи на цифрові системи, а також ускладненню процесу перевірки автентичності академічних результатів.

Основні ризики та можливі порушення академічної доброчесності, пов'язані з алгоритмічною підтримкою освітнього процесу, узагальнено в табл. 2.

Таблиця 2

Основні ризики та потенційні порушення академічної доброчесності під час застосування алгоритмічних інструментів у навчанні

Тип ризику	Характер прояву в освітній діяльності	Потенційні наслідки для освітнього процесу
Зниження рівня самостійності	Передавання значної частини підготовки навчальних матеріалів автоматизованим системам	Послаблення аналітичних навичок та зменшення індивідуального внеску здобувача освіти
Невизначеність авторства	Використання згенерованих текстів без належно зазначеного джерела або ролі цифрових інструментів	Порушення принципів академічної доброчесності та складність оцінювання результатів
Приховане текстове запозичення	Інтеграція згенерованих фрагментів у навчальні роботи без відповідного пояснення	Ризик академічного плагіату та порушення етичних норм
Формальне виконання навчальних завдань	Орієнтація на швидке отримання готового результату замість глибокого опрацювання матеріалу	Зниження якості засвоєння знань та поверхневий характер навчальної діяльності
Ускладнення процедур контролю	Складність об'єктивної ідентифікації ступеня персональної участі здобувача освіти у створенні роботи	Обмеження ефективності традиційних методів перевірки академічної доброчесності

Джерело: власна розробка автора

Узагальнення наведених у таблиці положень засвідчує, що інтеграція алгоритмічних інструментів в освітню діяльність формує нову конфігурацію ризиків для академічної доброчесності. Порушення можуть проявлятися не лише у формі прямого запозичення згенерованого змісту, але й через поступову зміну ставлення до самостійної роботи, авторства та відповідальності за результати навчання. Використання автоматизованих сервісів без чітко визначених правил та етичних орієнтирів здатне формувати

практику формального виконання завдань, за якої основна інтелектуальна діяльність переноситься на цифрові інструменти. Така ситуація ускладнює об'єктивне оцінювання знань, знижує прозорість академічних результатів і водночас актуалізує потребу у виробленні нових підходів до організації контролю навчальної діяльності здобувачів. З огляду на це, важливим напрямом подальших досліджень є пошук ефективних механізмів поєднання технологічних можливостей цифрових систем із дотриманням принципів академічної етики та відповідального застосування інноваційних освітніх інструментів.

Для підвищення ефективності навчальної діяльності здобувачів у контексті застосування алгоритмічних та генеративних інструментів доцільно впроваджувати комплекс організаційно-педагогічних і технологічних заходів. Насамперед необхідно розробити регламенти застосування цифрових сервісів, які чітко визначають їхню допоміжну роль у підготовці навчальних завдань і обмежують автоматизоване створення основного змісту, зберігаючи критичну участь здобувача у формуванні результату.

Інтеграція в навчальні програми модулів із цифрової етики та академічної доброчесності сприятиме формуванню навичок самостійного оцінювання власного внеску у створення навчального продукту, правильного використання джерел та ухвалення обґрунтованих рішень під час застосування цифрових систем, підтримуючи баланс між технологічними можливостями та дотриманням принципів відповідальності та авторства.

Доцільним є впровадження комплексних систем моніторингу, що охоплюють механізми декларування участі алгоритмічних інструментів у підготовці робіт, а також удосконалення методів перевірки автентичності текстів. Забезпечення прозорості освітнього процесу та об'єктивності оцінювання за таких умов є підґрунтям для сталого розвитку аналітичних і креативних компетентностей здобувачів.

Навчальні тренінги та практичні сесії з ефективного використання цифрових платформ мають охоплювати методики критичного аналізу згенерованого контенту, планування робочого процесу та інтеграцію алгоритмічних інструментів в освітню стратегію. Виконання таких заходів підвищує рівень самостійності, академічної відповідальності та професійної підготовки здобувачів, забезпечуючи ефективне й етичне застосування інноваційних освітніх технологій.

Висновки. У процесі дослідження встановлено, що інтеграція генеративних та алгоритмічних інструментів в освітній процес українських університетів дає змогу підвищити ефективність освітньої діяльності здобувачів. Використання цифрових сервісів у поєднанні з класичними методами навчання сприяє розвитку аналітичних, критичних та креативних навичок, а також оптимізує роботу з інформаційними ресурсами. Водночас алгоритмічна підтримка завдань без чітких регламентів може знижувати рівень самостійності, ускладнювати визначення авторства та підвищувати ризики порушення принципів академічної доброчесності.

Результати дослідження дають змогу окреслити основні умови ефективного й відповідального використання генеративних технологій: визначення меж застосування цифрових інструментів у завданнях, методична координація викладачів, упровадження модулів цифрової етики та академічної доброчесності, а також забезпечення прозорого контролю та моніторингу освітнього процесу. Інтеграція цих елементів забезпечує комплексний розвиток когнітивних, аналітичних та організаційних компетентностей здобувачів, підвищує якість засвоєння навчального матеріалу та формує здатність ухвалювати обґрунтовані рішення в навчальній та професійній діяльності.

На практичному рівні результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення навчальних програм, розроблення методичних стратегій

інтеграції цифрових інструментів та підвищення ефективності освітніх практик у закладах вищої освіти. Теоретичне значення полягає у визначенні принципів і умов, що забезпечують баланс між інноваційними технологіями та дотриманням академічної доброчесності, сприяючи формуванню самостійності, відповідальності та адаптивності здобувачів освіти.

Водночас залишається актуальним подальше дослідження довгострокового впливу генеративних систем на академічну культуру, розвиток критичного мислення та мотивацію здобувачів, а також оптимізація стратегій їхньої інтеграції для різних дисциплін та спеціальностей. Реалізація таких досліджень сприятиме підвищенню ефективності освітніх програм та підготовці висококваліфікованих фахівців із розвиненими компетентностями самостійного ухвалення рішень та етичної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Цапко А., Білецька С., Ковтун А. Цифрова етика та академічна доброчесність: виклики та можливості в епоху Інтернету. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 13(27). С. 882–893. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13\(27\)-882-893](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13(27)-882-893).
2. Певень К. О., Хміль Н. А., Макогончук Н. В. Вплив штучного інтелекту на зміну традиційних моделей навчання та викладання: аналіз технологій для забезпечення ефективності індивідуальної освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 11 (29). С. 306–316. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-11\(29\)-306-316](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-11(29)-306-316).
3. Закрижевська І., Овод Л. Роль освіти у формуванні цифрової етики та підтримці академічної доброчесності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. Т. 334. № 5. С. 232–237. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-33>

4. Замрозович-Шадріна С. Р., Юденкова О. П., Антошук С. В. Навички майбутнього в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців: як цифровізація змінює вимоги до освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Т. 2, № 71. С. 216–221. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-33>.

5. Куцак Л. В. Штучний інтелект у сучасній освіті: перспективи застосування та виклики. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2024. Вип.74. С. 27–37. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-74-27-37>.

6. Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л., Коношевський О. Л., Воєвода А. Л., Люльчак С. Ю. Інтеграція штучного інтелекту в сферу освіти: проблеми, виклики, загрози, перспективи. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2024. Вип. 72. С. 171–186. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-170-186>

7. Гриценчук О. О. Використання штучного інтелекту в освіті: тенденції та перспективи в Україні та за кордоном. *Вісник Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2024. №2 (10). С. 152–161. DOI: [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(10\).2024.0012](https://doi.org/10.35387/ucj.2(10).2024.0012)

8. Адамович І., Кулініч О. Штучний інтелект: можливості та ризики використання в освітньому процесі. *Педагогічна Житомирщина*. 2023. № 4(32). URL: <https://imso.zippo.net.ua/wp-content/uploads/2024/01/2.-Адамович-.pdf> (дата звернення: 10.01.2026).

9. Андрощук А. Г., Малюга О. С. Використання штучного інтелекту у вищій освіті: стан і тенденції. *International Science Journal of Education and Linguistics*. 2024. Вип. 3, № 2. С. 27–35. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240302.04>

10. Kravchenko O. Use of virtual and augmented reality technologies as a tool for enhancing the competitiveness of the interior design business. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 21. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17215755>
11. Kozak N., Zaychenko G., Gorchakova N., Doroshenko A., Kozak D. Recent challenges in higher medical, military and medical education: sustainability trends in the prism of COVID-19 pandemic and Russian full-scale invasion 2022–2023. *Current Aspects of Military Medicine*. 2023. Vol. 30, № 2. P. 23–30. DOI: <https://doi.org/10.32751/2310-4910-2023-30-2-02>
12. Marchyshak H. Innovative educational practices in the professional training of designers for collaboration with other creative industries. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 24. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17533021>
13. Chyzykova L. Innovative teaching methods of hardware manicure in the system of vocational education. *International Journal of Educational Technology and Learning*. 2025. Vol. 19, № 1. P. 55–63. DOI: <https://doi.org/10.55217/101.v18i3.980>
14. Ільїна А. О. Рейтингове управління розвитком людського капіталу в Україні. *Успіхи і досягнення у науці. Серія: Соціальні та поведінкові науки*. 2025. № 2(12). С. 925–960. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2\(12\)-925-960](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2(12)-925-960)
15. Панухник О. В. Штучний інтелект в освітньому процесі та наукових дослідженнях здобувачів вищої освіти: відповідальні межі вмісту ІІІ. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 84, № 4. С. 202–211. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.202.
16. Про академічну доброчесність: Закон України. Документ 4742-ІХ. Прийняття від 18.12.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text> (дата звернення: 10.01.2026).